

Конгрес Українських Націоналістів

Змагатимеш до поширення сили, слави, багатства і величі Української Держави

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net www.cun.org.ua 12 вересня 2013 року № 37 (512)

НАШ ПОСТУП ДО ЄВРОПИ

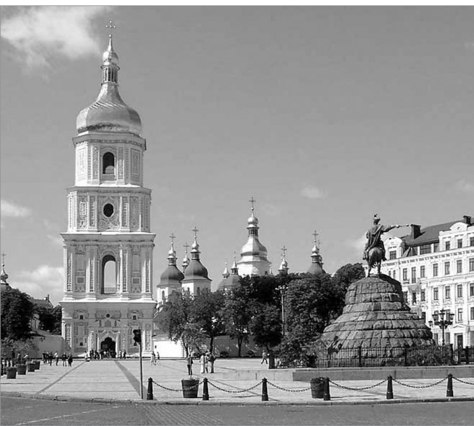
Після літніх канікул народні депутати таки взялися за "євроінтеграційні" закони. П'ятого вересня під час голосування за них Верховна Рада продемонструвала нечувану єдність. Так, за закон, який поліпшує умови утримання засуджених, проголосувало 379 депутатів із 416-ти зареєстрованих. Майже стільки ж – 377 обранців із 406 зареєстрованих – віддали свої голоси за спрямування на розгляд Конституційного суду поданого Президентом законопроекту, який передбачає зміни до Конституції України в частині посилення незалежності суддів. Трохи меншою кількістю голосів парламент підтримав у першому читанні законопроект про виконання судових рішень.

Ухвалені законопроекти наближують українське законодавство до європейських стандартів і відкривають Україні шлях до підписання Угоди про асоціацію та зону вільної торгівлі з Європейським Союзом у Вільнюсі в листопаді цього року. Наступним після цього кроком буде адаптація України і до "євроінтеграційних" законів, і до "євростилю" життя.

Європейським майбутнім України перейнялася і фракція Партії регіонів, яка дружно голосувала за "єврозаконопроекти". Кажуть, остаточно зробити вибір на користь євроінтеграційного поступу допоміг регіоналам Президент Віктор Янукович, який напередодні доленосного засідання Верховної Ради зустрічався із провладною фракцією.

Продовження теми на 2-й стор.









НЕЗАБУТНІ

У СТОЛИЦІ ВІДКРИЛИ ПАМ'ЯТНУ СТЕЛУ ВАСИЛЕВІ СТУСУ



Четвертого вересня, у день смерті поета, Героя України Василя Стуса, за громадської ініціативи мешканців Святошинського району столиці відбулося відкриття пам'ятної стели Василеві Стусу в сквері, що носить його ім'я.

На початку урочистої події священик Української Православної Церкви Київського патріархату відслужив панахиду за невинно убієнним сином України. Учасники заходу поклали квіти до кургану пам'яті та висипали на нього грудочки землі, які вони принесли зі своїх дворів. Після чого слово перед громадою мали політв'язні Василь Овсієнко та Олесь Шевченко, які поділилися своїми спогадами про терор комуністичного режиму. Василь Овсієнко продемонстрував ключі від камери, в якій сидів Василь Стус і які було знайдено в одній із експедицій в пермські табори.

Із читанням віршів геніального українського поета виступили учні шкіл Святошинського району Києва. Патріотичні пісні виконали гурт "Рутенія", барди Неля Франчук і Віктор Ткаченко, який є ініціатором та організатором відкриття скверу ім. Василя Стуса у Святошинському районі столиці, де мешкав поет.

Віктор Ткаченко подякував заступнику Голови Конгресу Українських Націоналістів Юрієві Шепетюку за внесок, який зробив Конгрес у боротьбу за збереження скверу ім.Василя Стуса від забудовників.

Під час урочистого заходу було розгорнуто фотовиставку оборони скверу ім. Василя Стуса від рейдерських захоплень.

Прес-служба КУН



НА ПУЛЬСІ

"ГНИЛІ СЛОВА",

або Сказ Добкіна

"Як колись Панько Куліш, я міг би сказати: "Ніколи гниле слово не сходило з моїх уст". Не знаю, чи можу ставити це собі в заслугу".
(Ю.Шевельов. "Я-мене-мені")

"Звичайно, можете, Юрію Володимировичу, – відповіли б Вам сьогодні тисячі вдячних читачів "Четвертого Харкова", "Москви, Малоросейки" і ще маси поживних для розуму і серця Ваших статей, актуалізованих інтернет-ресурсами після "гнилих слів" про Вас харківського губернатора Добкіна.

Взагалі-то чути від Допи і від його генерального продюсера Гепи "гнилі слова", на жаль, це скоріше в наш час – правило, ніж виняток. Українська і міжнародна громадськість могла переконатися в цьому, ще коли кілька років тому у соцмережі потрапив матеріал підготовки рекламно-передвиборчого відеоролика, в якому нинішній мер ненормативним вербальним засобом пояснював колишньому – тепер губернатору, "чим для нього небезпечний пісний вираз його і без того маловиразної фізіономії".

Як відомо, після оприлюднення ролика у медіа-просторі ця, зачата в совєтському багні, "солодка парочка" стала транснаціональним символом російського мата.

Проте останній скандал, що розгорівся на тлі брутальних висловів Добкіна про видатного українського вченого, навантажений ще й додатковими зовнішньополітичними смислами. Цього разу вже не Кернес смикав за нитки маріонетку Добкіна, а їх обох московські таваріщі смикнули за всі працюючі в них органи так, що їм відмовили гальма не лише в мізках, а й і по всіх інших тілесних "місцевостях". Замість того, щоби за встановленою традицією тримати ніс по вітру, вони навпаки почали проти нього плювати і харкати. Адже "крилаті добкінські висловлювання" про "фашистського пособника і мерзотників, які йому темними харківськими вечорами встановлюють у Харкові меморіальні дошки", з'явились на його твіттері у день, коли його ж безпосереднє начальство з київських пагорбів звернулось до української діаспори з уклінним проханням допомогти Києву безпечно і, головне, з парадного входу увійти в Європейський дім.

Закінчення на 3-й стор.





ВТРАТА

Помер Сергій Плачинда



Конгрес Українських Націоналістів висловлює щирі співчуття родині й друзям визначного українського письменника, публіциста, щирого націоналіста Сергія Плачинди з приводу його передчасної смерті.

Відійшов у засвіти великий син України, який віддав рідній землі все своє життя до решти. Своїм яскравим літературним і дослідницьким хистом він будив українську націю від летаргічного сну в часи бездержавності, відкриваючи їй шлях до власних глибоких джерел, а коли Україна здобула незалежність, Сергій Плачинда активно долучився до політичної розбудови держави як послідовний і відданий націоналіст.

Народився Сергій Петрович 18 червня 1928 року на хуторі Шевченко, що на Кіровоградщині. Син простого українського селянина, він пройшов крізь жахіття Голодомору й війни, дивом уникнувши смерті в дитинстві. Згодом, як живий свідок страшної трагедії українського народу, він допомагав досліджувати Голодомор, був одним із перших публіцистів, які на повен голос заявили про те, що голод 1932–33 років був геноцидом українців.

У 1953 р. Сергій Плачинда закінчив філологічний факультет Київського державного університету, пізніше аспірантуру при Інституті літератури ім. Т. Г. Шевченка АН УРСР, досліджував творчість Ю. Яновського, завдяки йому в Україні вперше було видано "Щоденники" О. Довженка. Працював також у редакції "Літературної України", у видавництві "Молодь".

Сергій Плачинда був плідним письменником і публіцистом. Його книги про витоки української нації, замовчувані та спотворені великодержавницькою російською історіографією сторінки нашої історії пробуджували український дух, формували світоглядний фундамент нації. "Неопалима купина", "Україна в небезпеці", "Козаки у Дюнкерку", "Лебедія. Коли і як виникла Україна", "Як українські міфи по світу розійшлися" за життя автора стали справжніми бестселерами, які передавались із рук в руки.

Шляхетну справу Сергія Плачинди підтримувала засновниця й перша Голова Конгресу Українських Націоналістів Слава Стецько. Вона особисто посприяла першому виданню "Лебедії", згодом цю знамениту книгу було перевидано десятитисячним тиражем також за фінансової підтримки Конгресу.

Сергій Плачинда від заснування партії був нашим однодумцем, ідейним натхненником, мудрим порадником. Кілька років він пліч-о-пліч із нами боровся за українську справу на чолі Київської міської організацію Конгресу.

Сьогодні ми з сумом сприйняли звістку про цю велику втрату для нашої партії та всієї України. Сергій Петрович до останнього подиху був дієвим націоналістом, своїм полум'яним словом він надихнув багатьох українців, покликав їх до служіння своїй Батьківщині.

Патріарх українського слова Сергій Плачинда навіки залишиться у наших серцях, а його ім'я буде вписано на скрижалі пам'яті української нації.

Нехай рідна українська земля буде йому легкою…

Від імені Головного Проводу
та всього членства
Конгресу Українських Націоналістів –
Голова Конгресу Степан БРАЦЮНЬ



ЯК ЦЕ БУЛО

ТО ЯКОЮ БУДЕ ВАША ПОЗИТИВНА ВІДПОВІДЬ?

Як надійне джерело достовірності пропонуємо нашим читачам інформацію DT.UA

Від зустрічі фракції Партії регіонів із Президентом очікували пристрастей, ідеологічних битв, повстання аксакалів і пунктирної позначки розколу на прибічників Януковича і Медведчука. Прогнози не виправдалися. Віктор Янукович повільно спустився з гори і пояснив членам фракції, присутньому в "Зоряному" складу Кабміну та кремледержцям, чия присутність опосередковано вчувалася під час зустрічі (вони, без сумніву, отримали оперативний звіт про бесіду), що вибір зроблено: асоціація з ЄС. Протягом двох годин глава держави викладав свої аргументи. Як переповідали учасники зустрічі, Віктор Янукович повідомив, що кожен ранок він починає з молитви, в якій просить Бога дати йому терпіння й самовладання для спілкування зі стратегічним сусідом. Поскаржившись на непорядність у відносинах, яка означає невиконання взятих на себе російською стороною зобов'язань, порушення домовленостей і прагнення принизити й задавити, Янукович наголосив, що таким чином його візаві у Кремлі і "Газпромі" ображають не просто Президента, а й усю Україну.

Віктор Янукович нагадав, що:

– під час узгодження Харківських угод російська сторона на найвищому рівні пообіцяла, що частиною досягнутих домовленостей стане зміна формули ціни газу, який "Газпром" продає в Україну. Згодом росіяни своєї обіцянки не дотримали;

– під час переговорів у Москві Янукович надав своїм візаві інформацію про ціни, за якими "Газпром" продає газ Німеччині, Італії, Австрії та ряду інших держав. У той час як Україні він обходився у 430 дол. за тисячу кубів (це вже з урахуванням відмінусованих 100 дол. оплати за оренду баз Чорноморським флотом Росії в Криму), ці країни платили від 360 до 380 дол. за тисячу кубометрів. І це при тому, що в їхню ціну входило плече транзиту, як мінімум на цілу Україну більше, ніж у нас. Однак договір між НАКом і "Газпромом" у Москві і досі, не моргнувши, називають "типовим";

– домовившись про створення Консорціуму і спільну експлуатацію української ГТС "50 на 50", російська сторона в ключовий день, який завершував переговори, оголосила, що хоче 51 відсоток. Мало того, цей 51 відсоток був оцінений безпрецедентно низько – в 4 млрд дол. Тоді як оцінка газотранспортної системи, проведення якої було погоджено з Москвою, дала дещо інший результат – 26 млрд дол. Однак про те, щоб сплатити половину оціночної вартості, у Москві й слухати не захотіли. При цьому виявивши повну готовність вкласти 25 млрд євро в "Південний потік", який обмежує інтереси України;

– при прагненні ознайомитися з ядром документів, правил і норм, узгоджених між собою вже існуючими членами Митного союзу, Київ дістав категоричну відмову, яка означала відсутність права впливати на внутрішні правила гри Союзу, до якого Москва настійно рекомендує Києву вступити.

Навівши ще низку прикладів, Віктор Янукович зробив висновок, що партнерського й шанобливого ставлення північного сусіда до України очікувати не варто. Тому його рішення на користь європейського вектора безальтернативне. При цьому спікер підкреслив, що до пунктів роботи Митного союзу, які не суперечать Угоді про зону вільної торгівлі з ЄС, Україна готова приєднатися. Крім того, Росія залишається нашим найбільшим торговим партнером. За словами присутніх на зустрічі, Президент оцінив товарообіг між двома країнами в 62 млрд. При цьому він допустив, що коли Москва не відмовиться від свого плану тиску на Україну методом торгової війни, обсяг товарообігу може скоротитися вдвічі. Саме тому, наголосив Янукович, однією з наших вимог до підписання брюссельського документа, є відкриття ринків європейських країн для українських виробників, що має для початку якщо не компенсувати, то пом'якшити падіння торговельної активності з Росією.

Виклавши свої аргументи, Віктор Янукович поцікавився, чи мають що заперечити присутні, і попросив встати тих, хто проти ухваленого рішення. Усі, в єдиному пориві, залишилися сидіти. Але не обмежившись досягнутим результатом, Президент закріпив успіх, повідомивши присутнім, де тут двері, на випадок, якщо хтось не згоден, і попросивши, відповідно, незгодних нарікати на себе.

Крім головного питання про стратегічний вектор, в порядку бліцу обговорювалися й інші теми:

– Віктор Янукович повідомив, що як Президент України відчуває сильну підтримку в Європі і потужну – у США. У зв'язку із чим висловив упевненість і в листопадовому підписанні, і в тісному постлистопадовому співробітництві з МВФ;

– говорячи про необхідність результативної роботи парламенту, Президент однозначно вказав на відповідального за неї першого віце-прем'єра Сергія Арбузова. Прізвище "Клюєв" на зустрічі не звучало. Янукович також підкреслив, що необхідно налагодити стабільну роботу з позафракційними депутатами й опозиційними фракціями. Віктор Федорович нагадав, що серед присутніх є "директор парламенту" Олександр Волков, який може поділитися досвідом з відповідальним за зал Сергієм Арбузовим. Наші співрозмовники стверджують, що Президент запитав в Олександра Волкова, у чому полягають його оперативні рекомендації. І прихильно поставився до пропозиції екс-помічника Леоніда Кучми внести зміни до регламенту ВР, що передбачають, зокрема, зменшення необхідної кількості депутатів для створення депутатських груп, які повинні бути наділені всіма правами фракції. Янукович погодився з тим, що після переполовинення необхідної кількості членів таких груп (зменшивши її з 30 до 15) з'явиться можливість і структурувати роботу з мажоритарниками, які перебувають на вільному випасі, і зробити публічно менш одіозним процес виходу депутатів з опозиційних фракцій, що не готові відразу вливатися в лави фракції влади;

– на завершення, вислухавши Бориса Колеснікова, котрий, проїхавши по низці областей, повідомив, що коли силові й фіскальні органи не припинять звірств проти малого й середнього бізнесу, то агітувати у 2015 р. за Віктора Федоровича буде нікого, Президент відразу призначив комісію, покликану розробити заходи для послаблення тиску і поборів. До комісії, окрім ряду народних депутатів і представників міністерств, звеліли включити представників ГПУ та СБУ.

"Зоряний" депутати залишали розгубленими і далеко не всі переконаними. Напевно, просто не всі члени фракції пам'ятають, що своє ставлення до НАТО Янукович двічі міняв на 180 градусів. Не всі відслідковували, що позицію щодо російської мови він змінював шість разів. І не всі знають, що проросійський жупел кандидат у президенти Віктор Янукович підняв 2004 р. не за переконанням, а на наполегливу вимогу технологів, які бачать у подібній риториці єдиний спосіб нарощувати рейтинг. Зовнішньополітичний вектор нинішнього глави держави завжди залежав від внутрішньої кон'юнктури. Причому йдеться не тільки про електоральну або приватнобізнесову кон'юнктуру, а й про психологічний комфорт Президента: Москва так і не зрозуміла, що потиличники короновану особу сильно травмують.

Наступного дня в парламенті за низку законів, необхідних для підписання Асоціації з ЄС, фракція ПР голосувала як годинник. А поки що Януковичу іншого й не треба.

Що ж стосується законів урядових, то охочі можуть відстежити на сайті ВР, як голоси, яких не вистачало більшості, по черзі додавали опозиційні фракції. Це ж так славно, коли в єдиному євроінтеграційному пориві сторони-опоненти стають настільки щедрими одна до одної…

Наші корпункти

Вінниця	Березовський В'ячеслав	(067) 258-55-71
Дніпродзержинськ	Чередниченко Олександр	(098) 242-54-87
Дніпропетровськ	Фурман Анатолій	(050) 695-83-48, (097) 243-71-72
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48
Житомир	Ярмолінський Олег	(067) 702-63-37
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 3-11-35
Кіровоград	Тріщенко Віктор	(0522) 36-95-25
Київська обл.	Сахацький Олександр	(04597) 4-92-93
Київ	Шепетюк Юрій	(044) 278-63-89, 279-68-34
Кривий Ріг	Мельник Олександр	(096) 298-19-56
Луцьк	Хомич Іван	8-095-92-66-154
Львів	Динилиха Ігор	(0322) 38-67-63
Миколаїв	Салтиченко Михайло	(067) 942-64-71
Одеса	Ролінський Володимир	(095) 678-76-73
Полтава	Паламарчук Дмитро	(050) 171-63-49
Рівне	Бідюк Юрій	(050) 435-34-34
Севастополь	Проценко Володимир	(0692) 48-79-46
Сімферополь	Овчарук Василь	(0652) 29-77-43
Суми	Друзь Віктор	(096) 485-67-37
Тернопіль	Ткач Володимир	(098) 711-05-50
Ужгород	Сачко Олександр	(099) 053-48-69
Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Херсон	Реуцький Іван	(097) 285-32-96
Хмельницький	Бенюк Ніна	(8096) 362-72-23
Черкаси	Савченко Максим	(067) 647-35-24
Чернівці	Лютик Віктор	(0372) 51-02-72
Чернігів	Рябченко Валерій	(04622) 4-38-81



АКТУАЛЬНО СЬОГОДНІ

МОСКВА, МАРОСЄЙКА



Юрій ШЕВЕЛЬОВ

Коли ми говоримо про нашу сучасність, ми добре знаємо, що війни ведуться різними методами, що вони бувають гарячі й холодні, що вони тривають, коли підписано мир і коли миру підписати не можна. Чому ми не хочемо зрозуміти цього для XVII сторіччя? Навіть військово Переяслав не був кінцем боротьби. Після нього Україна розгромила Москву під Конотопом у липні 1659 року і була розбита на полтавських горбах у липні 1709 року. Тим більше тривала боротьба в культурі. Якщо і там Україна зазнала поразки, то це сталося не через переяславські умови, а насамперед з причин, закладених у самому українському житті того часу.

Політично і військово Переяслав став початком поразки тому, що різні українські кола втягали Москву в Україну, намагаючися використати її проти своїх унутрішніх ворогів. Повне розуміння цього приписується ще Мазепі. Хіба нагадати про звернення Інокентія Гізеля, або Лазаря Барановича, або багатьох інших – прислати московських стрільців в Україну? Або про те, що коли Дем'ян Многогрішний хитнувся від Москви, його заарештувала не Москва, а таки група київської старшини, що дійшла була навіть до того, що просила дати на гетьмана "боярина великороссийских людей"? Комплекс Кочубеївщини – і тільки він – уможливив Москві здобувати чимраз більше позицій в Україні. Розріст цього комплексу змусив Мазепу до суворої конспірації, що не дала йому змоги вільсково підготуватися до бою під Полтавою. Бій під Полтавою виграв Росії не Петро 1, а українські Кочубеї. Самозрозуміло, Петро й Росія влучно використали це, як використовували всі подібні нагоди, що їх не бракувало. Про причини самого комплексу Кочубеївщини хай говорять історики й психологи. Він живе й досі.

Культурно Переяслав став початком поразки з глибших причин. Культурне завоювання переможеною нацією нації-переможця в принципі можливе. Колись подолана римськими легіонами Греція завоювала культурно Рим. Ґерманці в Італії, Франції, Еспанії були культурно завойовані Римом, наслідком чого є сучасні романські народи. Передумовою для культурного завоювання нації-переможця є, одначе, культурна перевага переможеної нації на всьому полі бою, себто в усій культурі. Цієї передумови бракувало українській культурі XVII сторіччя. Доба барокко – одна з золотих діб нашої культури. Архітектурні споруди Мазепи, проповіді того часу, початки театру, різьба й малярство, початки гравюри – лишилися в сторіччях, вони і в наш час впливають на українське мистецтво. Одначе вони мали свою стелю. Українська культура доби барокко була суто церковна. Культура була при церкві, і церква означала культуру. Поки так було і в Росії, українська культура була в наступі. Ми бачили, що вона завоювала церкву, мовнобогословську освіту й науку, зв'язані з релігією мистецтва. Та цього було мало для XVIII сторіччя – доби секуляризації науки, мистецтва, культури в цілому. Европа вже не жила церковною культурою.

Петро І ще використовував Яворського й Прокоповича як діячів церкви. Але він уже дивився на Захід, щоб украсти звідти потрібні йому елементи нової технічної культури. Потай вирушає він до "лютерів", переодягнений теслею, щоб опанувати секрети техніки. У наш час ці функції виконують люди нижчих рангів, але суть лишилася та сама: використати технічну культуру Заходу для зміцнення варварських основ своєї держави. Серед "птахів гнізда Петрового" ми знайдемо чимало німців, чимало росіян, але не українців. Бій під Полтавою Петрові виграли українські Кочубеї. Але Петро справді виграв бій на культурному фронті тим, що він відгородив Україну від Заходу. Зв'язок ішов через новозасноване вікно в Европу, а радше пролаз – Санктпітербурх, не через Київ. У Києві тим часом лишили Академію більш-менш як вона була. Вона була безпечна. Хто не йде вперед, відстає. Відставання було безнадійне. Тоді як російська культура свою церковну стихію доповнювала новою, технічно-світською, українська лишалася на старому місці. Так вона ставала старомодною. Старомодність означає смішність. Смішність убиває культуру.

Остання постать цієї культури в її незайманому вигляді був у 1760-х роках Арсеній Мацієвич, єпископ ростовський. Він з дивовижною впертістю боронить програну справу – незалежність церкви від держави. Для нього світ обмежений рамками церковного життя. Смішний, надокучливий, – він, на домагання Катерини II, стає перед суд єпископів, його засуджують до ув'язнення в монастирі, але він не вгамовується й там, і 1767 року його переводять до таллінської фортеці, де він доживає віку, позбавлений навіть власного ім'я. Наказом Катерини в'язня іменують Андрій Враль. Захід, до якого, здається, не додумалося навіть МВД. Дата ув'язнення Мацієвича збігається невипадково з датою скасування Гетьманщини. Це була одночасна ліквідація початого в Переяславі українського наступу – політично на Україні, культурно – в Росії.

Відгомони переяславської концепції українського культурного наступу на Росію лунають і геть пізніше. Хіба що інше – трагедія Гоголя, що пішов завойовувати Росію для українського морального кодексу, для українського розуміння мистецтва, чиє мораліте про мертві душі було пласко сприйняте різними Бєлінськими як обличительная література, чиї "Вибрані місця з листування з друзями", куди Гоголь уклав усю свою душу, були висміяні й несприйняті? І тому – природний вислід трагічного непорозуміння – спалення Гоголем його рукопису і майже самоспалення – так близько від Маросєйки, в Москві на Нікітському бульварі, і так близько до двосотих роковин Переяслава – в лютому 1852 року.

Або на початку революції спроба українських комуністів "влитися" в російську суттю комуністичну партію, щоб "розлитися й залити" її? Завжди те саме – універсалістична концепція, надія на свої сили, на свою перевагу, обмеженість цієї переваги тим провінціяльним станом, у якому перебуває або в якому тримають Україну, – і поразка, і трагедія.

Але в глибині найбільшої поразки, коли Україна втратила рештки політичної незалежности, коли літературною мовою України стала російська, що нею писали, скажімо, Капніст і автор Історії Русів, що нею намагався писати Сковорода, – тоді починається перегляд переяславської концепції. Капніст починає його протестом проти російської держави в ім'я української людини:

Под игом тяжкия державы
потоками льют пот кровавый
и зляе смерти жизнь ведут.

Історія Русів відроджує елементи українського державництва. Приходить Шевченко, що синтезує ці елементи, споює їх з новим універсалізмом – кирило-методіївський панславізм з центром у Києві (всякий здоровий рух хоче набрати рис універсалізму, питання тільки в тому, щоб заради цього не жертвувати своїм власним). Дальшу історію вже знають читачі, вона пишеться щодня далі.

Три страшні вороги українського відродження – Москва, український провінціялізм і комплекс Кочубеївщини – живуть і сьогодні. Запекла ненависть Михайла Драгоманова не знищила українського провінціялізму. Запекла ненависть Дмитра Донцова не знищила Москви. Запекла ненависть В'ячеслава Липинського не знищила комплексу Кочубеївщини. Сьогодні вони панують, і вони урочисто справляють ювілей Переяслава. Москва підкреслює русско-украинские культурные связи. Не будемо їх заперечувати. Вони були і є. Хіба салдати по два боки лінії фронту не зв'язані між собою? Вони зв'язані на життя і смерть. Історія культурних зв'язків між Україною і Росією – це історія великої і ще не закінченої війни. Як усяка війна, вона знає наступи і відступи, знає перекинчиків і полонених. Історію цієї війни треба вивчати. Чому б не видати солідну збірку праць про українсько-російські культурні зв'язки як вони були, а не як їх препарує Москва чи наш власний провінціялізм?

Ми не маємо підстав святкувати Переяслав. Він став початком великої трагедії народу і безлічі індивідуальних трагедій. Але ми не маємо підстав і соромитися Переяслава. Він мусів бути, він показав наші хиби, але він показав і глибину нашої життєвости. Сьогодні роковини Переяслава святкують вороги України. Я пригадую: 1913 року вся Росія урочисто святкувала тристаліття дому Романових. Голосно і бучно. Що сталося з домом Романових за чотири роки потому, – всім відомо.

Бостон, 1954



НА ПУЛЬСІ

"ГНИЛІ СЛОВА"...

Закінчення. Початок на 1-й стор.

І яке ж, певно, здивоване обличчя було у віце-прем'єр-міністра К.Грищенка, коли в момент доленосних для України перемовин він раптом зі всіх кутів медіа, а також з трибуни ВР почув, що харківський губернатор – frenzy, тобто геть сказився, публічно обгадивши пам'ять ученого, з яким у культурному світі не тільки діаспори, а й Америки з Європою, ототожнюється Україна.

"Прошу Вас, пане віце-прем'єр, оскільки Ви відповідаєте за гуманітарний напрямок в уряді, не допустити знищення дошки Шевельову в Харкові", – закликав К.Грищенка депутат В.Кириленко.

"Вкрай здивований розвитком подій навколо пам'яті нашого класика, видатного літературознавця Ю.Шевельова. Займаюсь", – відповів прем'єр на вимогу взяти під особистий контроль питання душевного здоров'я харківського губернатора.

Тож чи цей "монолог скаженого Шарікова" (О.Забужко) був тимчасовим, за висловом Жадана, "передвиборчим синдромом", чи перед нами дійсно розгортається драма булгаківсько-кафкіанського перетворення ніби регіонального політика на справжню комаху чи пак на цілком маніпульованого Кремлем жука, покаже час.

Важливіше інше питання: чому харківська громадськість, яка вже не один рік спостерігає за цим огидним процесом, зрештою не опирається цим мутантам? На думку О.Забужко відповідь на це питання слід шукати безпосередньо у читанні творів Шевельова.

"Саме його спогади про довоєнний і воєнний Харків ("Я – мене – мені...", том 1) дають найкращий ключ до розуміння понад 80-літньої трагедії цього міста, в якій нинішня "влада наперсточників" є тільки фінальним актом. А от скільки цьому акту ще тягтися – це вже залежить від самих харків?ян: як було сказано дві тисячі років тому, "пізнайте правду, і правда визволить вас".

Розмірковуючи про європейські державницькі перспективи України, в одному з інтерв'ю 1993 року Ю.Шевельов сказав:

"…з болем дивлюся на нашу непотопельну провінційність, з якою я воюю все свідоме життя, але, на жаль, мало результативно. Комусь, можливо, й мої слова видадуться образливими, але кажу, як думаю. Світ сприйме нас лише модерними, лише на тому рівні, на якому він існує сам…"

Ольга РІЗНИЧЕНКО

P.S. Коротка довідка про те, за які кошти було виготовлено меморіальну дошку Ю.Шевельову (за інтернет-виданнями).

Для того, щоб виготовити меморіальну дошку та оформити всі документи, треба було зібрати близько 15 тисяч гривень. Перший внесок у 20 гривень зробила пенсіонерка на Мовному Майдані. Потім, іноді здаючи по 2 грн., долучилися студенти, небайдужі харків'яни, українська інтелігенція, зокрема, парафіяни Свято-Дмитрівської та інших церков Харківсько-Полтавської єпархії. Необхідну суму збирали всім миром, не долучаючи до втілення ідеї великий бізнес та політиків. У березні цього року відбувся "Концерт для Шереха" за участю Сергія Жадана, гурту "Ойра", молодих харківських поетів. Всі зібрані кошти пішли на встановлення пам'ятної дошки за проектом знаного харківського художника-графіка Валера Бондаря, у виконанні скульптора Олександра Демченка.



ІДЕЯ ТА ЧИН

ЩОБ УЧНІ ЗНАЛИ ПРАВДИВУ ІСТОРІЮ УКРАЇНИ

Другого вересня у навчально-виховному комплексі І-го ступеня, гімназії ім. митрополита Андрея Шептицького в м. Стрию пролунав перший дзвінок. На урочисту лінійку було запрошено делегацію Стрийської міської організації Конгресу Українських Націоналістів.



З вітальним словом до учасників урочистої лінійки звернувся голова Стрийської міської організації КУН Ростислав Готь. Він привітав гімназистів з початком нового навчального року, побажав їм успіхів у навчанні, закликав любити свою країну, бути твердими в переконаннях і стати гідними наступниками героїв, яких так багато виплекала Стрийщина. В його виступі було кілька слів і про складне політичне становище в державі, відсутність дієвого українського парламенту.

Делегація Конгресу Українських Націоналістів прийшла не лише привітати учнів, вона принесла їм подарунок – альтернативні підручники з історії України для 5-го класу, в яких історія нашої держави висвітлена правдиво, а не в редакції міністра-українофоба Табачника.

Заступник голови депутатської фракції КУН Василь Дейнега вручив від імені голови Львівської обласної організації КУН грамоту вчителеві історії Ірині Шимін за проведення ідейно-виховної роботи серед учнівської молоді.

Оплески та квіти були для конгресистів ознакою вдячності учнів, вчителів та батьків.

Прес-служба Стрийської міської організації КУН

 П'ЯТА КОЛОНА

ОБЛИЧЧЯ НОВІТНЬОЇ ПАЦИФІКАЦІЇ

"Умиротворення" все ще не умиротвореної України, на яке працюють Табачник, Лебедєв і Селіванов

Тарас МАРУСИК

Що спільного між міністрами освіти Дмитром Табачником та оборони – Павлом Лебедєвим? Їх поєднують однакові підходи в кадровій політиці, зокрема одна показова особа – такий собі Олексій Селіванов, який раніше "виховував" школярів усієї України, а тепер йому доручили виховувати всі Збройні сили України. Птах цей невисокого, здавалося б, польоту, але його присутність на важливих посадах у двох "ідеологічних" міністерствах багато про що свідчить.

Голова Київського монархічного центру в структурі Табачника

Це прізвище фігурувало у депутатському зверненні Ірини Фаріон до Прем'єр-міністра України Миколи Азарова – щодо фактичного блокування Міністерством освіти і науки впровадження в навчальні заклади всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри "Сокіл" ("Джура"), започаткованої наказом МОН ще 25 грудня 2003 року. Народний депутат від ВО "Свобода" Фаріон вказала на численні спроби протидії цьому заходові шляхом запровадження або відновлення інших військово-спортивних ігор "Патріот" і "Зірниця". Остання, як відомо, ідеологічно обробляла учнів у часи "совка" і "формувала" з них "радянських патріотів".

У своєму зверненні Фаріон зазначала, що секретар Координаційної ради з питань розвитку козацтва в Україні при Кабінеті Міністрів, директор Українського державного центру позашкільної освіти Олексій Селіванов своїм листом від 2 листопада 2012 року, адресованим міністру Табачнику, запропонував фактично заблокувати гру "Сокіл" ("Джура"). У зв'язку з цим вона поцікавилася в Прем'єр-міністра, чому підтримана міністерствами оборони, внутрішніх справ, надзвичайних ситуацій, Службою безпеки і Державною прикордонною службою, започаткована ще десять років тому гра "Сокіл" блокується його підлеглими з МОН і КМУ. Ірина Фаріон також попросила поінформувати її, чи відповідає дійсності інформація про те, що директор УДЦПО Селіванов є співробітником Української православної церкви Московського патріархату, керівником козацького Комітету руху росіян України, головою Київського монархічного центру і головним отаманом МГО "Вірне козацтво", що відоме своїми антидержавними, антиукраїнськими діями.

Відповідь від Табачника надійшла у звичній для нього маніпулятивній стилістиці, без відповіді по суті, зокрема, на жодне запитання про Селіванова. Одначе цікавим є останній абзац відповіді – про звільнення Олексія Селіванова з посади в. о. директора Українського державного центру позашкільної освіти наказом МОН № 107-к від 15.03.13, тобто через три (!) дні після депутатського звернення Фаріон.

Вихователю ЗСУ бракує "прорусской, человеческой нормальной партии"

32-річний "герой нашого часу" довго без "державної" роботи не сидів. У пору літніх відпусток пан Селіванов – випускник КПІ за спеціальністю "інженер-конструктор лазерних та оптикоелектронних приладів" – став т.в.о. директора Департаменту соціальної та гуманітарної політики Міністерства оборони України.

Як зазначається у відозві Спілки офіцерів України, на цю посаду без конкурсу та поза атестаційною комісією призначено "людину без фахової освіти та відповідного рангу державного службовця, що не служила у війську і не приймала військової присяги на вірність українському народові, головного отамана громадської організації "Вірне козацтво", голову Київського монархічного центру й очільника комітету "Рух росіян України", співробітника двох синодальних відділів УПЦ МП тощо".

Новопризначеному "вихователеві" українського війська Селіванову властиві різні антиукраїнські висловлювання. Деякі з них межують із замахом на територіальну цілісність держави, у Збройних силах якої він "служить", якто: "украинец – это не национальность, нечто такое генетическое, это политическая самоидентификация"; "украинцы и русские – один народ"; "свобода, демократия – понятия искусственны и лживы"; "ми вернем обратно киевские улицы и отожмем у бандеровцев День УПА"; "на Украине именно Путин – самый рейтинговый политик современности"; "у нас чувствуется недостаток прорусской, человеческой нормальной партии".



Уродженець Києва Селіванов вважає, що Катерина II не знищила Запорізьке козацтво, а, навпаки, ощасливила його – подарувала козакам Кубань. У тій самій статті пан Олексій негативно оцінює "практику деятельности" деяких організацій "украинского казачества, замешанного на национализме".

Під крилом "ідеологічного" міністра

Отакий цінний співробітник з'явився в уродженця Краснодарського краю Росії, міністра оборони (чомусь України) Павла Лебедєва, який у квітні й собі зробив заяву неабиякої історичної глибини: "Ми надаємо особливого значення ідеологічному питанню, вважаємо, що воно важливе й головне. Нам не тільки потрібно пам'ятати про козаків, які то відстоювали Україну, то її віддавали. Ми повинні пам'ятати про всю історію, яку має Україна, включаючи насамперед Велику Вітчизняну війну… Тому Міністерство оборони в питанні ідеологічного виховання вважає, що якщо немає ідеології, – це не професіонали, це насамперед найманці, які завжди можуть кинути рушницю на полі бою, на жаль. Це пов'язано з формуванням нашого суспільства, нашої людини".

Нещодавно Лебедєв відродив імперську традицію російського Чорноморського флоту – щоденний ритуал "полуденного пострілу" в Севастополі. Це зроблено "з метою військово-патріотичного виховання підростаючого покоління, формування у майбутніх військовослужбовців свідомої готовності до озброєного захисту Батьківщини, виховання любові та почуття гордості до армії і флоту".

Як зазначено в тій-таки заяві Спілки офіцерів України, бізнесмен-мільйонер Павло Лебедєв свого часу відмовився приймати присягу на вірність українському народові і був звільнений у запас в чині капітана фінансової служби.

Після того його комерційні справи йшли добре, а останні роки – дуже добре. Фірма ТОВ "Розвиток-21 вік", співзасновником якої є Лебедєв, за повідомленням сайта "Наші гроші", лише в березні 2013 року виграла тендери на суму понад 30 млн. грн., оголошені ДТГО "Південно-західна залізниця", – на екіпірування пасажирських вагонів знімним інвентарем і на послуги із зовнішнього миття пасажирських вагонів. Загалом ця фірма, починаючи з 2011 року, виграла тендери Південно-західної залізниці обсягом 91,09 млн. грн.

Цікаво, що більше оборонятиме міністр Лебедєв – соборну Українську державу чи територію для одержання надвисоких прибутків?

ВИСНОВОК
Міністри-"пацифікатори"

Політика Дмитра Табачника й Павла Лебедєва дає підстави називати їх ідеологічними "умиротворювачами" або "пацифікаторами".

Термін "пацифікація" ввійшов в українську історію XX століття як один із засобів окупаційної політики ІІ Речі Посполитої в міжвоєнний період. Це позначилося на подальших трагічних подіях у Галичині й на Волині в часи війни.

"Пацифікація" по-польськи в 30-ті роки минулого століття – це до певної міри аналог кремлівського "прінуждєнія к міру" новітніх часів. І там, і там – у корені "мир", але це такий мир, від якого залишаються руїни і згарища.

Згадую розповідь мого батька, який не з книжок знав, що таке "пацифікація". Його рідне село Белелуя (нині Снятинський район Івано-франківської області) розташоване серед пагорбів. Одного дня 1930 року з кількох сторін на село серед білого дня наскочила польська кіннота. Того, хто траплявся дорогою і не встиг утекти, жорстоко били. У центрі села була хата-читальня. Польська жандармерія винесла звідти всі книжки й підпалила їх. І такі рейди "умиротворення" були постійним явищем в тодішній Західній Україні.

Сьогодні книжок не спалюють. Поки що на них заробляють, а дехто з міністрів – навіть дуже добре. Та й спалювати не буде потреби, коли "остаточно розв'яжуть українські питання" шляхом "зближення" історії України і Росії.

Парадокс це чи ні, але слово "братній" у контексті українсько-російської "співпраці" перетворюється на антонім – на слово "ворожий". В цьому минулого місяця мали нагоду переконатися численні українські експортери, зокрема Петро Порошенко, який, ставши секретарем Ради нацбезпеки й оборони в лютому 2005 року, заявив про створення російськомовних шкіл, садочків, радіо- і телеканалів. Отак "брати" віддячили йому за тодішні старання.

УМ, № 128

 ВИКЛИК СУСПІЛЬСТВУ

У Донецьку блокують будівництво пам'ятника Василеві Стусу

Упродовж п'яти років донецька патріотична громадськість добивається встановлення пам'ятника українському поетові, дисиденту Василеві Стусу в скверику навпроти Донецького національного університету (поет закінчив із відзнакою цей вищий навчальний заклад у 1959 році). Рішення про встановлення пам'ятника було прийняте ще в 2008 році, проте через недостатність фінансування та чиновницьку байдужість проект досі не втілено в життя.

Сьогодні спорудження монумента блокує проректор ДонНУ Тетяна Мармазова. Про це повідомила голова Донецької обласної організації Конгресу Українських Націоналістів, заступник голови ВУТ "Просвіта" Марія Олійник.

"Розпорядженням Донецької обласної державної адміністрації від 19 березня 2013 року створено Організаційний комітет з підготовки і проведення заходів щодо відзначення 75-річчя з дня народження видатного українського поета, політв'язня, Героя України Василя Стуса, – розповідає Марія Олійник. – Оргкомітет засідав уже тричі, але заходи досі не затверджено, зокрема, проведення V Всеукраїнської конференції "Художнє слово Василя Стуса в контексті української та світової літератури", а також фінансування та встановлення пам'ятника Василеві Стусу. Причина – блокування рішень членом Оргкомітету, проректором ДонНУ Тетяною Мармазовою".

За словами політика, проректор Мармазова має послідовно антиукраїнську позицію. Так, вона заявила, що пам'ятник Василеві Стусу не можна розміщувати на проспекті Ґурова, бо Ґурова "убили западенці".

Марія Олійник звернулася до голови Оргкомітету Андрія Шишацького та ректора ДонНУ Романа Гринюка із проханням вивести Тетяну Мармазовову з Оргкомітету, замінивши її на більш професійну і відповідальну особу.

Нагадаємо, вперше рішення про відкриття пам'ятника Василеві Стусу було прийнято на мітингу громадськості 1 вересня 1990 року і направлено в Донецьку міську раду. Десятки місць, які були запропоновані владі, виявилися "не придатними" для пам'ятника українському поетові. Хоча на деяких із цих місць згодом постали інші пам'ятники, наприклад, Анатолію Солов'яненку. І рішення міська рада жодного разу не приймала.

Нарешті було недвозначно сказано, що оскільки Василь Стус закінчував Донецький педагогічний інститут, тепер – Донецький національний університет, то і пам'ятник має стояти на землі цього ВНЗ. Міська рада виділила ДонНУ землю в 2007 році, а рішення про встановлення пам'ятника було прийняте в 2008 році.

Прес-служба КУН



СУСПІЛЬСТВО

ВІЧ-НА-ВІЧ З НЕЗАЛЕЖНІСТЮ

Наодинці з Днем незалежності країни – наче із дзеркалом. Адже все в країні відбувається з нашого дозволу, але не з веління. І можна скільки завгодно тримати образу на країну – як скорботний вираз обличчя, коли треба підбивати підсумки, можна скільки завгодно намагатися торгуватися з Батьківщиною на тему "ось візьму й вийду за кордон, і ні за що тут не відповідатиму"… Однак відповідальність за Україну – на всіх нас назавжди. Як назавжди – наша незалежність.

Напередодні Дня незалежності України Український інститут соціальних досліджень ім. О.Яременка і Центр "Соціальний моніторинг" провели спільне соціологічне дослідження про ставлення наших громадян до Дня незалежності України.

Всього було опитано 2008 респондентів, які проживають у всіх областях України, включаючи м.Київ і АР Крим, за стохастичною вибіркою, репрезентативною для населення України віком від 18 років.

Ми розмовляємо з головою правління Українського інституту соціальних досліджень – завідувачкою відділу моніторингових досліджень соціально-економічних трансформацій Інституту економіки і прогнозування НАНУ Ольгою Балакірєвою.

ЯКЩО ЗАВТРА РЕФЕРЕНДУМ…

– Ми запитували громадян: "Як би ви проголосували, якщо б референдум про проголошення державної незалежності України відбувався сьогодні?". Хочу нагадати, що в 2001 р. за незалежність проголосували б 56% населення, а проти – 28%. Інші респонденти вагалися з відповіддю. У 2011 р., коли ми відзначали 20-річчя Незалежності, тих, хто голосував би проти незалежності, виявилося, як і раніше, 28%, а тих, хто проголосував би за незалежність, – значно менше, ніж 2001 р., навіть менше половини опитаних – 47%, і дуже багато було тих, хто не визначився. У 2013 р., напередодні чергової річниці Незалежності, за неї проголосував би 61% населення – це значно більше, ніж у 2001 р. і майже в 1,5 раза більше, ніж два роки тому, – розповідає **Ольга Балакірєва**. – Характерно, що опитування проводилося серед громадян віком від 18 років, і для частини молодих людей альтернатива незалежності немає, оскільки вони народилися вже в незалежній країні, тому для них це запитання звучить як не до кінця зрозуміле.

Не підтримує незалежність 21% опитаних. Близько 18% вагаються або взагалі не голосували б на такому референдумі – це пасивна частина соціуму, яка вважає, що в країні і без них вирішаться всі питання. У віковій категорії 18–59 років відповіді респондентів на підтримку Незалежності коливаються навколо 61% і трохи вище. Серед громадян віком від 60 років ці показники значно нижчі – 54%, що близько до даних стосовно всього населення в 2001 р.

Найбільші відмінності спостерігаються за регіонами опитування, і вони не просто статистично значущі, а свідчать про геть різні політичні орієнтації частин суспільства. За незалежність у Києві виступають 89% жителів, у Західному регіоні – 87%, що порівняно із середнім показником 61% значно вище. У Північному регіоні незалежність обстоює 81%. В АР Крим за незалежність країни виступає 31%, на Сході – 42%, на Півдні – 52%, у Центрі – 62%. Різниця між показниками Києва і Криму – майже трикратна! І, відповідно, серед тих, хто не підтримав би незалежність, різниця ще більша: у Києві не підтримали б її всього 2%, на Заході – 4%, а в Криму – 36%. Фактично це ставлення до держави Україна, і воно дуже різне.

– Це вже залежить від того, чи усвідомлюють люди, що живуть у незалежній державі. Невже кримчани вважають, що можуть щось змінити?

– Ні. Вони просто незадоволені політикою, яка проводиться щодо них. Ті, хто відносить себе до кримських татар, дуже незадоволені тим, як обстоюють їхні інтереси. З іншого боку, в Криму є "оазиси" чималого впливу Росії з досить великими інвестиціями, і тому формується оцінка, що українці бідніші, ніж росіяни, і там дуже сильні проросійські настрої. Це й впливає на оцінку незалежності України – вона містить у собі бажання мати вищий рівень життя, бажання координації з Росією, оскільки саме з Росією кримчани бачать приплив інвестицій в економіку Криму.

– Чи залежить ставлення до незалежності країни від національності респондентів?

– Ми запитували, до якої національності відносить себе респондент. Я, наприклад, етнічна росіянка, але коли мені ставлять таке запитання, все одно відношу себе до українців, бо виросла в цій країні, це частина моєї ідентичності, моєї культури. У нашому дослідженні самовіднесення, самоідентифікації людей з тією чи іншою національністю різниця в підтримці незалежності між українцями і росіянами вийшла досить значною – фактично вдвічі: з тих, хто вважає себе українцем, за незалежність проголосували б 66%, з тих, хто вважає себе росіянином, – 32%. До того ж велика частина громадян, які відносять себе до росіян, відповіли, що не брали б участі у референдумі, або взагалі вагалися з відповіддю.

– Як впливають на вибір людей їхні освіта й матеріальне становище?

– Що вищий рівень освіти, то вища готовність людей підтримати незалежність України. Серед тих, хто має не тільки вищу освіту, а й учений ступінь, показник такої підтримки – 86%. Що стосується матеріального становища людей, залежність тут – така ж однозначна, як і за рівнем освіти: що краще матеріальне становище людей, то більшою мірою вони підтримують незалежність.

Висновок очевидний: що комфортніше живеться людям у країні, то більше вони готові підтримати країну як таку, а також формування держави. І цей висновок підтверджується нашим аналізом: ми запитували людей, наскільки вони зацікавлені будувати долю з Україною, жити в цій країні, розвивати її – чи вони все ж таки хотіли б переїхати в іншу. У людей, які відповіли, що хотіли б виїхати з країни, рівень підтримки незалежності України трохи нижчий, хоча й становить 51%. Серед тих, хто стверджує, що не залишить країни, на підтримку її незалежності виступили 64%.

СВЯТО З ПРИСМАКОМ СКЕПСИСУ?

– Ви ставили запитання, наскільки громадяни вважають День незалежності святом.

– З тим, що це велике свято, згодні 23% респондентів, для 39% – це звичайне свято, як і всі інші офіційні свята, 27% вважають, що це звичайний вихідний день, і 9% вважають, що це не свято, і має бути робочим днем. Тут значна різниця не за віковими групами, а за регіонами. У Західному регіоні 47% респондентів вважають, що це справді велике свято. У Києві такої думки дотримуються 40%, що вдвічі більше, ніж середній показник по країні. У Криму вважають День незалежності великим святом 7% опитаних, на Сході – 11%. За думкою, що День незалежності має бути звичайним робочим днем, лідери Крим, Схід і Південь – у цьому повна відповідність настроям, які спостерігаються загалом щодо незалежності. А що вищий рівень освіти громадян, то більше в них сприйняття незалежності як справді значущого, великого свята.

– Цікаво, як змінилися б оцінки незалежності громадянами, якби референдум справді відбувся?

– Ми не одержали б 21% тих, хто проголосував би проти, – їх було б менше. Відповіді на оцінне запитання про незалежність, яке ми ставили, стали відображенням задоволеності громадян станом справ у країні. У 2013 р. ми побачили певне погіршення соціальних настроїв, оскільки не все так швидко змінюється на краще, як хотілося б. З одного боку, всі раділи, що пережили найскладніший період кризи, але після нього не настало істотного поліпшення матеріального становища. З іншого боку, досі немає чіткої стратегії розвитку країни; сьогодні дуже багато тем, які дебатуються, щодо яких немає однозначної відповіді, починаючи з вектора інтеграції і до вибору пріоритетних моделей розвитку, – тобто дуже багато питань і через 22 роки залежать від політичних інтересів, зміни еліти, і це породжує дещо скептичну оцінку незалежності. Цікаво, що в Києві завжди спостерігається вищий рівень оптимізму, але це пов'язано з тим, що тут і вищий рівень життя, і люди мають більше можливостей.

– Проте незалежність України все одно відбулася.

– Відбулася хоча б тому, що ми маємо фактично нове покоління, в якого за всіма нашими показниками зростає почуття гордості за свою країну, зростає підтримка її незалежності, це покоління має вже інший рівень ідентифікації. Однак це не означає, що всі проблеми розв'язані. І коли ми говоримо про бажання залишити цю країну, то, насамперед, його виявляє саме молодь як найактивніша і найбільш мобільна частина суспільства. Запитаймо себе: чи створено в Україні хорошу, якісну державу? Виявляється, як незалежна держава – Україна відбулася, а як якісний механізм управління суспільством – ні. Треба забезпечити прозорість діяльності влади, сформувати її підзвітність і компетентність, позбутися корупції. А найголовніше, що має бути у фокусі державницької уваги як ідеологія, – це повага до кожної конкретної людини з боку суспільства, з боку законів, з боку влади. Тільки тоді ми зможемо сказати, що у нас відбулася хороша держава, у якій кожна людина живе з почуттям власної гідності.

Ірина КИРИЧЕНКО
"ДТ", 29



ВТРАТА

Відійшов у вічність бойовик ОУН та один із засновників КУН Володимир Покотило



Володимир Покотило народився 1922 року на хуторі Кірчик Бишівського району Київської області. Його батько Кіндрат був радником отамана Голубенка, загін якого боровся з більшовиками на кордоні Київської та Житомирської областей. Під час голоду 1933 року боровся з людожерами та здійснив втечу у 11 років з катівні НКВД на Володимирській, 15 у м. Києві.

У 1938 році прийнятий до СВУ, а з 1940 член ОУН (р). З 1941 по 1943 рр. – організатор оунівських боївок у Бишівському, Фастівському та Бородянському районах, а також конспіративних квартир у Києві та передмісті для похідних груп ОУН (р). Влітку 1943 року був засланий ОУН (р) до радянських партизанів, але був викритий та засуджений до розстрілу. Втік з-під розстрілу. З 1943 по 1945 рр. служив в оунівських боївках на Львівщині. З 1945 року провідник юнацтва ОУН (р) в одному з районів Львова. У 1944 році увійшов в довір'я до власівців та перевів цілий власівський гарнізон Нового Яричева Львівської області Кам'янка-Буського району до лав УПА. Це більше сотні озброєних вояків. 1946 року посланий Проводом відновлювати ОУН (р) на Київщині. Обласний провідник ОУН (р) на Київщині 1946-1948 років.

1948 року схоплений енкаведистами. П'ять років одних камер-одиночок, в яких чекав на кару смерті. Два роки чекав розстрілу у Київській тюрмі на Рози Люксембург (нинішня Липська), потім Московська тюрма Красна Прєсня, далі Джезказган, Караганда, Екібастуз, Долинка, Спаськ, Кенгір – це все табори у Казахстані. У повстанні у Кенгірі брав активну участь. У 1956–1961 рр. поневірявся у Тайшеті, разом з іншими провідниками. Це Дужий, Сорока, Володимир Горбовий, Йосип Сліпий – митрополит Галицький УГКЦ 1944–1984 років. Звільнився у 1961 році. Повернувся в Україну і прописався у Київській області.

У 1992 році взяв участь в Установчому з'їзді Конгресу Українських Націоналістів.

Вічна пам'ять!

За матеріалами geroika.org.ua



НА ЗАХИСТ УКРАЇНЦЯ

ЯК НЕ ВБИЛИ, ТО ПОЗНУЩАЮТЬСЯ... НЕ ДОЗВОЛИМО!

Під Генконсульством РФ у Сімферополі громадяни вимагали негайно звільнити українського рибалку Олександра Федоровича

Шостого вересня активісти національно-патріотичних сил Криму провели пікет під Генеральним консульством Російської Федерації в Криму на підтримку українського рибалки Олександра Федоровича, якого затримали російські прикордонники в Азовському морі, перед тим убивши його товаришів. Про це повідомив голова Кримської організації Конгресу Українських Націоналістів Василь Овчарук.

Пікетувальники, серед яких члени Конгресу Українських Націоналістів, ВО "Свобода", Народного Руху України, небайдужі громадяни, передали Генеральному Консулу РФ у Сімферополі звернення.

"Очевидно, що інцидент в Азовському морі між українськими рибалками і російськими прикордонниками слід розглядати як такий, що виник не у межах територіальних вод Росії, – йдеться у зверненні. – Тому "факти здійснення карного вчинку" на території Росії відсутні. Ми вимагаємо перевірки інформації стосовно ведення з боку прикордонників ФСБ РФ вогню на ураження по мирних громадянах України під час цього інциденту".

Учасники акції наголошують, що російські прикордонники здійснили убивство мирних українських рибалок і вимагають "ретельного розслідування цього інциденту Прокуратурою та іншими компетентними органами Російської федерації за обов'язковою участю відповідних органів України, притягнення до відповідальності осіб, які вчинили акт піратства стосовно громадян України у внутрішньому морі України та Російської Федерації, який мав тяжкі наслідки – смерть чотирьох громадян України".

Рідним загиблих громадян України Дмитра Дарагана, Юрія Бойка, Євгена Дудніка, Сергія Єрохіна має бути виплачена компенсація, переконані пікетувальники. Вони звертають увагу, що в українських рибалок сиротами залишилися восьмеро дітей.

Активісти також підтримали вимогу Міністерства закордонних справ України негайно відпустити затриманого українського рибалку Олександра Федоровича, оскільки його провини нема.

Власна інформація



УКРАЇНСЬКІ ГЕРОЇНІ

ЩОБ СВІТИЛЬНИК НЕ ПОГАС

У час святкування Дня Незалежності України з ініціативи Львівської Ліги Українських Жінок у Львові відбувся урочистий вечір пам'яті під гаслом "Щоб світильник не погас", присвячений достойним нашим сучасницям, видатним жінкам-ветеранам визвольної боротьби, котрі мріяли про незалежність України, боролись і страждали за цю святу ідею, потім жертовно трудилися для розбудови незалежної держави, а тепер нещодавно відійшли до Господа, передавши наступному поколінню естафету праці для України. Це – Ярослава Заневчик, Богдана Пилипчук, Надія Мудра, Ольга Гладун. Адже, святкуючи День Незалежності України, ми повинні гідно, побожно згадувати саме тих, хто виборював нашу свободу, хто поклав своє життя на вівтар цієї віковічної ідеї.



Вихідного дня затишну залу Львівського Музею етнографії та художнього промислу вщерть заповнили небайдужі краяни, і ті, хто знав і шанував цих воістину героїчних і жертовних українок, і ті, хто прагне знати наших героїнь, які донедавна жили поміж нас, а тепер відійшли у засвіти.

У залі врочисто зазвучали церковні дзвони, перегукуючись із словами ведучої Люби Шумської, яка нагадала присутнім слова відомого львівського поета Зеновія-Тараса Масного:

Дзвони пам'яті в наших душах,
Дзвони пам'яті в наших серцях.
Із минулого у прийдешнє
Дзвони пам'яті торують шлях.

Вечір пам'яті відкрив, поблагословив і провів спільну молитву отець Михайло Димид.

Лужанки Лідія Купчик і Марта Лунь коротко нагадали присутнім біографії наших посестер, які стояли біля колиски Ліги Українських Жінок, створювали цю патріотичну жіночу організацію та невтомно працювали в ній. Докладніше їхні життєві шляхи описані в репрезентованих на вечорі окремих книжечках про них авторства Лідії Купчик.

А шляхи їхні були буремні й тернисті…

Ярослава Заневчик – член ОУН з 1943 року, була повітовою провідницею жіночої сітки ОУН-УПА в Городоцькому повіті, дружиною військового референта УПА Івана Білого, який в 1944 році загинув у бою з енкаведистами в селі Сайкові Миколаївського району Львівської області, де учасники наради повітового Проводу були оточені великими силами військ НКВД. Через два місяці після загибелі чоловіка Ярослава народила доньку, яку мусила залишити в тітки, а сама переховувалася, бо за нею полювали каральні совєтські органи. У час "хрущовської відлиги" вдалося легалізуватися. Працювала в Будинку моделей, де виявила великий мистецький талант. Однак у 1965 році була заарештована за співпрацю з українськими дисидентами та запроторена в мордовські табори. Відбувши ув'язнення, поринула в творчу працю виготовлення народного одягу, була учасницею численних виставок.

З початком українського відродження Ярослава Заневчик активно включилася у громадське життя. У Союзі Українок, у Спілці політв'язнів, Братстві вояків УПА, у "Рідній школі" – всюди вона бажаний і авторитетний діяч.

Як співтворець Ліги Українських Жінок, Ярослава Заневчик незмінно була членом управ Всеукраїнської та Львівської обласної Ліги Українських Жінок. Вона була натхненницею багатьох вагомих починань Ліги Українських Жінок: міжрегіональних курсів пошиття народного одягу, організації численних виставок, конференцій, культурно-просвітницьких академій тощо. Величавий пам'ятник борцям-героям у с.Новосілка-Опарська на Львівщині та розкішний альбом української вишивки і народного одягу – це її видимий слід на землі. А невидимий благодатний слід залишився в серцях багатьох українців!

Ярослава Заневчик померла 9 грудня 2012 р. після тривалої важкої хвороби, не доживши два місяці до свого 90-ліття.

Богдана Пилипчук, працюючи у Львові в Окружному Союзі Кооператив, у 1941 році вступила до лав ОУН, самовіддано працювала в робітничій юнацькій сітці міста Львова. Одночасно працювала друкаркою в Ревізійному Союзі Кооператив та в редакції "Господарського кооперативного часопису". Згодом за наказом Проводу ОУН перейшла на підпільну працю на теренах Тернопільщини, була не лише свідком, а й активним учасником творення Української Повстанської Армії.

У 1948 році Богдана Пилипчук була заарештована і засуджена Львівським Воєнним трибуналом на 25 років "лагерів" і 5 років позбавлення прав. Відправлена в Сибір, в Тайшетський ОЗЕРЛАГ, де її призначили в лісоповальну бригаду. Звільнена в 1956 році, ще багато переслідувань зазнала, проте ніколи не каялась.

Від 1971 року Богдана Пилипчук – у Львові. З початком українського відродження активно включилася в діяльність патріотичних організацій (КУН, Братство УПА, "Просвіта", Ліга Українських Жінок, "Рідна Школа", Союз Українок). І всюди вона була на передньому плані. Вона – ініціатор багатьох ідеологічно-просвітницьких проектів, із Товариством "Просвіта" об'їздила майже всю Україну.

Богдана Пилипчук покинула земний світ 20 квітня 2013 р., маючи дев'яносто з половиною років.

Надія Мудра від 1941 року була членом Юнацтва ОУН, потім – в жіночій сітці ОУН м.Львова. Під час війни працювала друкаркою в канцелярії Управи дивізії "Галичина". Від жовтня 1944 року почала навчання на хімічному факультеті Львівської політехніки. Разом з тим виконувала доручення ОУН, переважно займалась влаштовуванням поранених воїнів УПА.

16 травня 1947 року Надію Мудру заарештували та засудили на 10 років таборів, відбувала покарання на Колимі. Повернулась до Львова в липні 1956 року. Працювала у Львівському науково-дослідному інституті педіатрії та акушерства, одночасно навчалася на біологічному факультеті Львівського університету. Ставши науковим співробітником, мала друковані наукові праці, в 1972 році робила доповідь на Всесвітньому конгресі акушер-гінекологів у Москві, готувала дисертацію, однак захистити її, як суджена, не могла.

З початком українського відродження в 90-х роках минулого століття Надія Мудра поринула в громадську роботу. Публікувала статті на актуальні теми в періодичних виданнях. Була членом Спілки політв'язнів.

А від 1995 року включилася у створення та працю Ліги Українських Жінок, довгі роки була незмінним секретарем Всеукраїнської Ліги Українських Жінок (ВЛУЖ) та секретарем її Львівської обласної організації. У всіх заходах Львівської ЛУЖ пані Надя була на передньому краї. Наприклад, коли лужанки почали добиватися створення меморіалу жертвам комуністичного терору, похованим на Янівському цвинтарі, саме вона відшукала в міському архіві записи про ті поховання невинноубієнних у червні 1941 року. І саме це дало змогу добиватися належного пошанування українською владою цього скорботного місця.

Багато зустрічей мала Надія Мудра з підростаючим поколінням – зі школярами і, особливо, з пластунами, під час яких щедро передавала відомості про замовчувані радянською владою сторінки української історії.

Та особливо знаменним здобутком Надії Мудрої стало видання унікального трьохтомного енциклопедичного довідника "Українська жінка у визвольній боротьбі 1940–1950 рр.", де подано відомості про дві тисячі українських героїнь. І хоч відомості про них збирали всі лужанки та однодумці з інших патріотичних організацій, редагувала їх сама пані Надя та власноручно набирала на комп'ютері.

Надія Мудра закінчила земне життя 3 травня 2013 року, не доживши три місяці до свого 90-ліття.

Ольга Гладун дещо раніше покинула земний світ, але незримо завжди є з нами, оскільки скрупульозно нею укладеними "Історичними календарями" постійно нагадує, які славні події і видатних українців ми повинні згадати, шанувати.

Ольга Гладун з юного віку була активним членом читальні "Просвіти" на Богданівці у Львові. Після відновлення Української Державності в 1941 році працювала в Українському Червоному Хресті (УЧХ), пізніше влаштувалася на працю в Делегатурі Українського Допомогового Комітету "Городоцьке". Була членом "Січі" і Жіночої Служби України, головою жіночої секції при культосвітній референтурі. Будучи залученою до ОУН, мала свою малу ланку і займалася видруком підпільної літератури – листівок та вісника "Вісті з фронту".

У 1944 році, після приходу радянської влади, Ольгу, як "загрожену", Провід ОУН відіслав "у терен", тобто у села на підпільне становище. Але давалося взнаки її слабке здоров'я і довелося повернутися додому. Тут довідалася, що міліція вже активно розшукує її.

Шукаючи виходу, виїхала до Норильська, де працювала на металургійному заводі. У 1956 р. повернулася до Львова. Працювала на заводах "Металіст" і "Полонина". Була членом приватного товариства людей, які гуртувалися навколо національної ідеї, контактували із підпільними греко-католицькими священиками. Деякий час Ольга Гладун допомагала В'ячеславові Чорноволу, зокрема, друкувала його "Горе з розуму".

З початком українського відродження активно включилася у громадсько-просвітницьку роботу. З 1989 р. стала членом Товариства "Просвіта". Створила на заводі "Метал – Орбіта" осередок Товариства української мови, була його головою.

У 1993 році вступила до Союзу Українок, в 1995 р. – до Ліги Українських Жінок. Як активний член Ліги (і її обласного Проводу) ініціювала і п'ять разів безоплатно проводила літні дитячі табори для львівських дітей, які не мали змоги виїжджати на літні вакації.

Ольга Гладун скрупульозно працювала над поширенням знань про визначні події української історії та її видатних діячів. Регулярно вела "Історичний календар", плекаючи історичну пам'ять нашого народу, укладала й впорядковувала довідники пам'ятних дат, писала статті про значимі події.

16 грудня 2010 року відійшла у вічність на 91-му році життя.

Отож, на вечорі пам'яті, святкуючи День Незалежності, згадували цих достойних дочок України.

Пройшовши тернистий шлях активної боротьби за волю України, переживши численні переслідування, катування та довгі роки ув'язнення, ці жінки не втратили віри в незалежність України, всім серцем привітали її проголошення і з головою поринули в працю задля розбудови Української держави. Не дбаючи про власний комфорт і відпочинок, вони, не покладаючи рук трудилися для України.

І коли ми відвідуємо величавий меморіал невинно убієнним на 55-му полі Янівського цвинтаря та деякі пам'ятники борцям за волю України, чи беремо в руки унікальний трьохтомний енциклопедичний довідник "Українська жінка у визвольній боротьбі 1940–1950 рр." або інформативні історичні календарі, чи оглядаємо чудовий мистецький альбом народної вишивки – згадуймо, що це – частинки душі наших незабутніх Ярослави Заневчик, Богдани Пилипчук, Надії Мудрої, Ольги Гладун та інших.

Про це говорила на вечорі засновниця Всеукраїнської Ліги Українських Жінок, багатолітня голова Всеукраїнської та Львівської обласної організації, а нині почесна голова ВЛУЖ Дарія Гусяк. Людина, яка все своє життя присвятила служінню України, багатолітній політв'язень, вона провела в ув'язненні повних 25 років, здатна якнайповніше оцінити служіння своїх уже відійшовших посестер!

Щирими й зворушливими були виступи письменника й громадського діяча професора Любомира Сеника, письменника й редактора численних патріотичних видань Миколи Дубаса, заступника директора Фонду св.Володимира Лесі Крип'якевич, співголови Львівської обласної організації ВЛУЖ Мирослави Кушнір, лужанки Ольги Пакалюк та інших.

А чудова поетеса Розалія Тарнавська свою шану згаданим героїням висловила зворушливими поезіями.

Знаменно, що згадані невтомні трудівниці-патріотки працювали не лише в Лізі Українських Жінок, а були членкинями інших патріотичних організацій. І в цьому їхня велика заслуга, адже вони були місточками єднання різних патріотичних організацій.

Продовжуючи традицію єднання, вечір пам'яті спільно організовували Ліга Українських Жінок та Фонд св.Володимира. Технічне забезпечення показу фотодокументів здійснив заступник координатора проекту Фонду "Діалог поколінь" Святослав Турканик. Світлини робив працівник Фонду св.Володимира, син колишньої членкині Ліги Українських Жінок св.п.Марії Калиняк Марко Калиняк. Солодкий стіл організували волонтери Фонду св.Володимира Оксана Слобода та Марія Бачинська.

Великої врочистості й святковості надавали вечору мистецькі виступи "Духовного квартету" у складі Ольги Стефанко, Анни Гусак, Андрія Ґули і Руслана Ґули та вельми талановитої співочої родини Юрія, Лесі й Даниїла Остюків, а також майстерне виконання поетичних творів Любою Шумською.

Отак, святкуючи наше найбільше державне свято, згадали славні діла наших попередників. У цьому черпаймо наснагу для гідного служіння Україні, яка зараз дуже потребує небайдужих, самовідданих будівничих. Спільно дбаймо, щоб не погас світильник цих світлих постатей!

Лідія КУПЧИК,
голова Львівської міської
Ліги Українських Жінок


ПОДВИЖНИКИ НАЦІЇ

"КОТЛЯРЕВСЬКИЙ МЕНІ БЕЗ НАДОБНОСТІ!"

З нагоди 110-ї річниці відкриття пам'ятника Котляревському

Ольга ДУБРОВСЬКА

Останні події в Харкові – спроба скасувати дозволи на встановлення меморіальної дошки Ю.Шевельову, а ще раніше – викрадення встановленого у 1992 році пам'ятного знака героям УПА, дикунське розтрощення освяченої дошки кардиналові УГКЦ у 2006 році в Харкові супроводжується сьогодні наданням за рішеннями Топонімічній комісії міськвиконкому імен героїв Совєтського Союзу харківським школам, освітнім і культурним установам, відновленням "військових парадів" із примусовою участю в них шкільної і студентської молоді, обов'язкових святкових заходів під контролем освітянських райвідділків, що уславлюють імена і події ленінсько-сталінської та хрущовсько-брежнєвських епох. Щось подібне, судячи з пресових повідомлень, відбувається по всьому Сходу і Півдню України.

Та як би це не було парадоксально, виходить, що маємо дякувати Путіну і його речникам на місцях типу добкінів-кернесів, які своїми українофобськими діями допомагають пробуджуватися українській самосвідомості подекуди значно продуктивніше, ніж деяким занадто галасливим ура-патріотам.

Історія заборон і принижень щодо української культури в царські часи лише прискорила трансформацію національно-культурної праці на політичні змагання за Соборну Українську Державу. А почався цей процес самоорганізації українців з кінця XIX століття якраз відзначенням знакових для нашої історії ювілеїв – з ініціатив побудови пам'ятників своїм національно-культурним провідникам, боротьби в імперських установах за дозволи на них, що тривала іноді роками, збирання коштів і подолання купи бюрократичних підніжок.

Цими днями відзначаємо 110-ту річницю знаменної всеукраїнської події: урочистого відкриття пам'ятника І. Котляревському в Полтаві. (За старим стилем: 30 серпня — 1 вересня, за новим: 12–14 вересня 1903 року) Історія цієї події, що тривала з підготовки заходів по відзначенню 100-річчя "Енеїди" І.Котляревського ще з середини дев'яностих років, – практичний приклад того, як в українців формувалось почуття національної спільності, як вони з галицьких, буковинських, слобожанських українців ставали "українцями без офіційних кордонів" (І.Франко)

***"Не неволя чужа і не сила меча –
Гаслом стало: освіта й наука…"***

(Микола Вороний. На свято відкриття пам'ятника Іванові Котляревському)

КОМУ НАЛЕЖАЛА ІНІЦІАТИВА ВСТАНОВЛЕННЯ ПАМ'ЯТНИКА

З ініціативи Полтавського Губерніального Земства ще у 1894 році було порушено питання про пам'ятник Котляревському в Полтаві. Адже творець "Енеїди" був полтавець, він жив, писав і помер у Полтаві. 1895 року російський уряд дозволив поставити пам'ятник поетові. Але вже 1896 року на сторінках Полтавських губернських відомостей №62 з'явилася стаття Івана Павловського з пропозицією замість пам'ятника великому полтавцю побудувати будинок, в якому розмістились би просвітницькі заклади. Подібним ініціативам на засіданні Думи аргументовано заперечив відомий в Полтаві книговидавець, власник книгарні Григорій Маркевич. Віддаючи належне принциповості Г.Маркевича, Микола Лисенко у листі від 04.03. 1898 р. зазначив: "Та у нас у Києві так і дивляться, що одвоювання проекта пам'ятника належить в Думі цілком Вам. Коли б не Ви виступили з гарячою промовою і не боронили б обчеського бажання усієї свідомої України, то б паничі полтавські та подла чужа нам інтелігенція з головою на чолі одсунули б ідею постанови пам'ятника Котляревському і заміняли б на який-небудь дом з читальнею, де б довіку не вчулася наша рідна українська мова".

ЯК ЗБИРАЛИСЯ КОШТИ

Пам'ятник Івану Котляревському у Полтаві збудовано на громадські кошти, які збиралися в 1895-98 роках. Всього було зібрано 11 768 карбованців 67 копійок. Пожертви надходили поволі. Про збір коштів так згадує актор і режисер Опанас Саксаганський: "Ще 1895 року, коли уряд дозволив поставити пам'ятник поетові, ми з братом Іваном, граючи в Полтаві, дали виставу, від якої чистих грошей 332 карб, офірували на пам'ятник. З приводу цього полтавський городський голова писав мені від 23 жовтня 1895 р.:"Городская дума в заседании 19 октября единогласно постановила выразить вам, милостивый государь, от имени городского общества глубокую благодарность". Тоді ж таки ми з братом Іваном оповістили Данила Лукича Мордовцева та професора Пелеха про дозвіл поставити пам'ятника І. П. Котляревському і написали такого листа Терещенкові: "Его высокопревосходительству тайному советнику Николаю Артемьевичу Терещенку. "Городская дума г. Полтавы предположила поставить памятник первому украинскому поэту Ивану Петровичу Котляревскому. Правительство разрешило сбор пожертваний для этой цели произвести в пределах Полтавской губернии. Вследствие этого городской голова г. Полтавы не может пригласить официально иногородних жителей к пожертвованию, и пожертвования идут в крайне ограниченном размере. Так как нужно предполагать, что не все лучшие культурные люди Украины знают о постановке этого памятника, то побуждаемый единственно любовью к памяти первого малорусского народного поэта, творца известной всей Украине "Наталки-Полтавки" я взял на себя смелость известить об этом ваше высокопревосходительство, в уверенности, что ваша, всегда щедрая на пользу благих начинаний, рука подаст г. Полтаве помощь для увековечения памяти первого народного малорусского поэта Ивана Петровича Котляревского. При этом прилагаю отчет о поступивших уже пожертвованиях. Почтительнейше прошу, в. в. п. извинить меня за эту декларацию. Малорусский артист Афанасий Карпович Саксаганский."Вважаю за потрібне підкреслити, що мільйонер Терещенко дав тільки 300 крб., цебто менш, ніж ми, актори."

У комедії І.Карпенка-Карого (І.К.Тобілевича) "Хазяїн" (1900) увічнений процес збирання коштів на пам'ятник І.Котляревському. У п'єсі головний герой Терентій Пузир у відповідь на газетну інформацію про збирання коштів на пам'ятник кидає крилату репліку: "Котляревський мені без надобності!" Й у відповідь отримує від родовитого багатого пана П.Золотницького (свідомого українця) гнівне роз'яснення: "І як тобі не соромно так говорить? Такий хазяїн, такий значний обиватель, ще й кавалер, а говориш, як дикий неосвічений мужик."Котляревський мені без надобності! "Противно слухать! Поети єсть соль землі, гордість і слава того народа, серед котрого з'явились. (…) Всі народи своїх поетів шанують, почитають і ставлять пам'ятники! Поки не даси мені слова, що поїдеш в земське собраніє і пошлеш гроші на пам'ятник Котляревському, Доти не сяду з тобою за стіл!" Й Пузир вимушений був капітулювати.



НОВІ ПЕРЕШКОДИ

Але 1898 року почались нові гальмування справи після того, як з Петербурга надійшов лист виконуючого обов'язки начальника Головного управління друку М. Соловйова, який не рекомендував ставити пам'ятник, мотивуючи таку позицію тим, що ніякої української літератури нема й не може бути, відповідно ж немає й класиків, щоб їх так високо шанувати.

Зрештою коли дозвіл було поновлено, на горельєфі постаменту заборонили напис українською. З цього приводу автор "Самостійної України" Микола Міхновський написав Одвертого листа тодішньому міністру внутрішніх справ імперії Сипягіну, в якому зазначав: "Ваша безглуздна заборона українського напису на пам'ятнику українському поетові єсть огидливе знущання над нашою нацією. Тая заборона єсть краплею, що переповнила чашу страждань і терпіння нашого народу. Ми не можемо далі дозволити безстидному чужинцеві знущатись над найсвятішими нашими чуттями.Українська нація мусить скинути панування чужинців, бо вони огижують саму душу нації".

ДО ПОЛТАВИ З'ЇЖДЖАЮТЬСЯ ГОСТІ

Євген Чикаленко: "На свято відкриття пам'ятника Котляревському приїхало багато делегатів від галицьких установ, і ми з Києва разом виїхали до Полтави в одному поїзді, зайнявши поряд два вагони. Жартуючи, казали ми, що коли, боронь Боже, наш поїзд розіб'ється, то надовго припиниться відродження української нації". І він же пригадував: "Але, як раз у раз буває, – з серйозним мішається комічне: Грінченко, що не переносив тютюнового диму, всю дорогу сперечався з курцями, що приходили в наш вагон. Саме під час такої суперечки з другого вагона увійшов до нас із цигаркою в зубах д-р Мирон Кордуба. Роздратований Грінченко, не знаючи його в обличчя, накинувся на нього з голосним вигуком. Кордуба, що пізнав Грінченка по фотографії, чемненько вклонивсь і відповів з гречністю: – Досі я мав честь бути знайомим з гострим пером, а тепер познайомився і з грізним голосом пана добродія Грінченка. Це викликало веселий сміх всього вагону, а засоромлений Грінченко, довідавшись, що це Кордуба, почав прохати в нього вибачення і привітною розмовою з ним старався затерти своє нечемне поводження з галицьким гостем."

Тогочасний галицький "десант" у Наддніпрянській Україні був би значно потужнішим, якби не російські урядово-поліційні обмеження, з огляду на які від поїздки відмовився ряд відомих українських діячів, зокрема, М.Грушевський та І.Франко.

НАПЕРЕДОДНІ СВЯТА

Дмитро Дорошенко: "Було 29-е серпня, переддень головного свята. Товариші сказали мені, що увечері має бути за містом таємне віче української молоді, влаштоване проводом Української Революційної Партії, щоб обговорити становище у зв'язку з забороною українських промов і привітань на святі. Надвечір вибрався я з невеликою компанією товаришів над річку Ворсклу. (…) Головою віча обрали Федора Матушевського, вже давно небіжчика, тоді – студента університету в Дорпаті. Він повідомив, що прийшла телеграма від міністра внутрішніх справ Плеве на ім'я міського голови Трегубова, яка забороняла промови і привітання українською мовою. Отже, треба вирішити, як має поставитися до цього факту українська молодь. (…) Якщо заборона буде здійснена, то ми маємо запротестувати в іншій формі: закликати публіку, щоб вона покинула зал. Ця мовчазна маніфестація також справить враження. У такому дусі й було винесено ухвалу."

ПРОГРАМА ЗАХОДІВ

День перший. 30 серпня.

13.00 освячення пам'ятника на могилі І.Котляревського за участі представників адміністрації, духівництва, дворянства, земства та учнів місцевих навчальних закладів.

15.00 – освячення і відкриття пам'ятника на бульварі його імені.

19.00 – урочисте засідання міської думи у будинку Просвіти імені М.Гоголя.

а) відкриття засідання вітальною промовою міського голови;

б) звіт управи по спорудженню пам'ятника.

в) промова про художньо-літературне значення творів Котляревського

г) виголошення і читання вітальних промов

МОВЧАЗНЕ ВІДКРИТТЯ

Дмитро Дорошенко: "Бульвар, на якому стояв пам'ятник, був з двох боків оточений лавами кінного війська, але всіх вільно пропускали. Оповідали, що малі військові відділи були сховані в кількох дворах поблизу. Монумент – мідний бюст поета на високому марморовому постаменті, прикрашений з трьох боків барельєфами-сценами з "Енеїди", "Наталки Полтавки" і "Москаля-Чарівника", – був дуже гарний. Напис простий: "Іван Котляревський. 1769-1838". На другому боці слова з "Наталки Полтавки": "Де згода в сімействі, де мир-тишина, щасливі там люде, блаженна сторона". Первісний напис мав звучати інакше: "Рідний край своєму першому поетові Іванові Котляревському", але уряд такого напису не дозволив. Увесь пам'ятник, виконаний полтавським різьбарем Л. Позером, був дуже зграбний і робив надзвичайно приємне враження. Я трохи спізнився на момент відкриття, але, здається, воно відбулося мовчки: просто було знято запону, яка обгортала бюст. Я застав лише, як Борис Грінченко складав вінки до підніжжя монумента і відчитував голосно написи. Публіка вітала кожен вінок голосними оплесками. От і все. Церемонія відбулася просто і спокійно. Військо могло сміливо залишатись у своїх касарнях! Населення Полтави брало участь у святі: було видно силу міщанської молоді, хлопців і дівчат у мальовничому національному вбранні, і це надавало веселого, святочного вигляду цілому натовпові. (…)"

УРОЧИСТА АКАДЕМІЯ

Дмитро Дорошенко: "…Та "головний бій" мав бути даний увечері на академії. Вже перед самими зборами розійшлася чутка, що гостям з Галичини та Буковини дозволено виголосити привіти українською мовою, та більше – нікому. Академія відбулася у великому гарному "Просвітному будинкові ім. М. Гоголя". Це властиво був великий театр з партером, галереями, ложами і великою сценою. Зала була вщерть заповнена публікою, так що справді "не було де впасти яблукові". В одній з лож сидів віце-губернатор, в другій – архієрей. На сцені за великим столом засідала президія міської ради з "міським головою" Трегубовим на чолі.

Закінчення на 8-й стор.



ПОДВИЖНИКИ НАЦІЇ

"КОТЛЯРЕВСЬКИЙ МЕНІ БЕЗ НАДОБНОСТІ!"



Я примостився на сцені збоку разом з кореспондентами. Академія складалася з двох доповідей про Котляревського: одна – відомої дослідниці історії України Олександри Єфименкової, друга – Івана Тешенка. Обидві виголошувалися російською мовою. По тому були привітання, спершу – від закордонних гостей, себто від Юліяна Романчика, голови української парламентарної репрезентації й віцеголови віденського парламенту; Кирила Студинського, проф. університету у Львові; письменника Василя Стефаника; Євгена Левицького, редактора "Діла"; Мирона Кордуби, історика; Лева Лопатинського, директора українського театру; Миколи Ґубчака, театрального діяча; Леся Кульчицького, редактора одного українського часопису на провінції (забув його назву); лікаря д-ра Теофіла Грушкевича; Василя Сімовича, делегата "Січі". Тільки-но з'явився на сцені Романчик, залунали такі овації, що він довго не міг говорити. Коли ж промовив перші слова: "честь тобі, славний городе..." – знову овації струснули залу, й по скінченні привіту – знову буря оплесків. Здавалося, що від гуркоту заваляться стіни! Безкінечні овації супроводили слова кожного промовця. Вся зала злилася в одному пориві, люди впадали в екстаз, звуки рідної мови електризували публіку, і тяжко передати словами той настрій, який опанував усіх нас. Та ось з'являється ще один промовець, він говорить від імені "Зеленої Буковини" і кінчає своє слово енергійним віршем: "Мусить щиро наше серце за народ свій битись! Будь що буде, грім чи пекло – не будем журитись!" Хто ж це такий? – питаємо один одного, коли трохи стихли оплески. Та це, кажуть, доктор Немоловський з Хотина, з північної Бессарабії, що прилягає до Буковини. Це спантеличило голову зборів, що мав нещасливий обов'язок не допустити до слова українських промовців з Росії: він порахував Немоловського за гостя з-за кордону і тому не перепинив його. Наближається, одначе, черга на "своїх" промовців. Вони мають говорити за азбучним порядком, отже, першою говорить Ольга Андрієвська, делегатка від чернігівського літературно-театрального товариства. Говорить тихим голосом, але українською мовою. Тільки-но це розібрав Трегубов, підводиться з свого крісла, перебиває Андрієвську, сам блідий, і заявляє, що має наказ від міністра не допускати українських привітів. В залі констернація. Не всі ще розуміють, що сталося. Тоді встає і наближається до столу президії Микола Міхновський. Серед мертвої тиші він заявляє, що прибув як делегат від харківської адвокатури, що привіз привіт українською мовою, але тому, що українські привіти не допущені, він передає одну тільки обкладинку, а текст привіту повезе назад до Харкова. З цими словами він кидає свою обкладинку на стіл. Серед мертвої тиші підходить Михайло Коцюбинський і робить те саме, віддаючи саму обкладинку без адреси. Трегубов, мов у якомусь півсні, мовчки приймає обкладинки, і їх скоро набралася ціла гора на столі. В цей час з галереї чуємо голос: "Виходьте всі з зали". І вся публіка, як один муж, підводиться з своїх місць, і протягом короткого часу театр спорожнів. Все сталося так швидко, що я, наприклад, лише тоді отямився, як опинився на чистому повітрі, на площі перед театром".

День другий. 31 серпня.

1. 13.00 Загальнодоступний літературно-музичний ранок комісії народних читань у будинку "Просвіти" ім.М.Гоголя:

а) читання біографії І.Котляревського з уривками з його творів і туманними картинками, пов'язаними з його іменем, життям і діяльністю (сучасною мовою – слайд-шоу);

б) вокальні номери з "Наталки-Полтавки" і уривки з "Енеїди", ілюстровані туманними картинками;

в) кантата, присвячена пам'яті І.Котляревського, написана композитором М.Лисенком.

2. 16.00-17.00 – обід від міста для почесних гостей і для бажаючих за підпискою.

3. Увечері урочиста вистава: " Наталка-Полтавка" з музичним відділенням і в кінці – Апофеоз.

Збір з вистави призначається на утворення фонду для відкриття школи ім.І.Котляревського.

АФІША
31-го серпня 1903 року
В просвітницькому Домі ім. М. Гоголя
відбудеться
Урочиста вистава,
присвячена пам'яті славного
українського поета
І. П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО
з нагоди відкриття пам'ятника.
(Портрет Котляревського)

А.
НАТАЛКА-ПОЛТАВКА
Українська опера в 2 діях
(3-х картинах) І. П. Котляревського.
Діючі особи:

Наталка, дівчина – Л. П. Линицька.
Терпилиха, її мати – С. В. Тобилевич.
Макогоненко, виборний – М. Л. Кропивницький.
Тетервяковський, возний – Карпенко-Карий.
Петро, наречений Наталки – А. Л. Жулін.
Микола, родич Терпилихи – М. К. Садовський.

Б.

1. "Гей, не дивуйте". Нар. пісня, оркестрована для хору і оркестру М.Лисенка.

2. Кантата "На вічну пам'ять Котляревському" – слова Шевченка, музика М.Лисенка.

Вик. Н. А. Калиновська,
Г. І. Внуковський.

Збірний хор і оркестр під управлінням автора.

У перерві – виставка українського мистецтва, у влаштуванні якої активну участь брали живописці С. І. Васильківський, В. О. Волков, П. Д. Мартинович, Г. Г. Мясоєдов, О. Г. Сластіон, архітектор В. Г. Кричевський.

ВИСТАВА НАТАЛКА ПОЛТАВКА

Дмитро Дорошенко: "Такою ж мірою святом українського мистецтва була вистава "Наталки Полтавки", що відбулася в тім же гоголівськім будинку на другий день. Вже сама участь у виставі чотирьох корифеїв нашого театру: Карпенка-Карого, Садовського, Саксаганського і Затиркевич-Карпинської – може дати уявлення, що це була за вистава. За диригентським пюпітром сидів Лисенко, автор музики до "Наталки Полтавки". Сміливо скажу, що це була одинока і неповторна вистава, бо тих корифеїв уже давно немає на світі... Ще мушу згадати про літературний ранок перед полуднем 1 серпня. В залі гоголівського будинку (бо це була найбільша зала в Полтаві) показували чарівним ліхтарем сцени з "Енеїди" – на малюнках відомого українського артиста маляра й етнографа Порфира Мартиновича. До кожної картини текст з "Енеїди" виголошував Микола Сахаров, студент з Петербурга. (…)

Полтавські дні звістили, що вже наступає справжнє національне відродження. І це була не тільки моя думка, мабуть, це відчував кожен, хто пережив ці ясні сонячні дні у Полтаві. Вже одне те, що я побачив стільки наших славних діячів, які вже увійшли до історії рідного краю! Частина учасників свята сфотографувалася тоді в Полтаві однією спільною групою. Ця група не раз уже була репродукована по різних виданнях, бо вона дійсно має історичний інтерес. Кого тільки не бачимо на ній! Це справжній український іконостас: ось в центрі сидить старенька Ганна Барвінок (Олександра Кулішева), біля неї Олена Пчілка, а там далі – професор Студинський, Михайло Старицький, Міхновський, Чикаленко, Леся Українка, Хоткевич, Коцюбинський, Стефаник, Самійленко, Аркас, Леонтович, Тешенко, Єфремов, Микола Левитський, Шраг – і цілий ряд старших та молодших діячів. Де б можна було їх усіх вкупі побачити? На полтавські свята, як я вже казав, прибула значніша група українців з Галичини, дехто приїхав разом з дружиною. Це вперше наші люди познайомилися зблизька з своїми галицькими братами. І я також тоді вперше у своїм житті побачив галицьких земляків і познайомився де з ким із них..."

І ніби до нас "з-поза довгих ста літ" звертається Микола Вороний:

Годі ж спати! Прокиньтесь! Ви спали сто літ!
Мабуть, виспались добре, нетяги?!
Чи ж сховали в душі ви святий заповіт?
Чи набралися сил і відваги?
День надворі! Нас кличе новий наш гетьман,
Не гетьман військовий, а культурний.
Тим гетьманом тепер у нас батько Іван,
Що вказав нам шлях літературний!
Він між нами тепер! Він зібрав нас усіх
Хто ж на поклик його не озветься?!
З-поза довгих ста літ чи ви чуєте сміх?
То Іван Котляревський сміється!..

М.Вороний. С. Осняки,
на Чернігівщині, 24/VIII 1903 р.

Ольга ДУБРОВСЬКА

ЛІТЕРАТУРА.
1. Чикаленко Є.Спогади (1861–1907) К.: 2003 – С.237.
2. Дорошенко Д. Мої спомини про давнє минуле. (1901–1914) – К.: 2007, С.74.

Закінчення. Початок на 7-й стор.



НАША МОВА КАЛИНОВА...

ЯК МИ ГОВОРИМО І ПИШЕМО

НЕПРАВИЛЬНО	ПРАВИЛЬНО
Простокваша…	Кисле молоко (кисляк)…
Ріст обсягів виробництва…	Нарощування обсягів виробництва…
Розположення статей у звіті…	Розміщення статей у звіті…
Толком не розумію…	Не збагну (не второпаю)…
З точки зору фахівців…	На думку (з погляду) фахівців…
Кесареве січення…	Кесарів розтин…
Кримсько-татарський народ…	Кримськотатарський народ…
Масляна фарба…	Олійна фарба…
Неврологічні болі…	Невралгічні болі…
Нечленорозбірна мова…	Нерозбірлива мова…
Обкладати податками…	Оподатковувати…
Підведе підсумки…	Підіб'є підсумки (підсумує)…
Ціни підвищилися…	Ціни піднялися (пішли вгору)…
Приймати присягу…	Складати присягу (присягати)…
Прийшла удача…	Пощастило, поталанило…
Справились із завданням…	Впоралися із завданням…
Душа на розпашку…	Щира (відкрита) душа…
Приймальний покій у лікарні…	Приймальна палата в лікарні…
З якої статі?..	З якої речі?..
Істинно так…	Достеменно так…

Підготувала Марія ВОЛОЩАК

Видавець Конгрес Українських Націоналістів
Засновник та шеф-редактор Степан Брацюнь
Редакційна колегія Іван Белебеха, Іван Головацький, Ярослав Радевич-Винницький.

Адреса редакції: 01001, вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ; тел./факс (044) 279-78-08
e-mail: nacija@ukr.net

Адреса видавця: 01004, вул. Антоновича, 36, м. Київ, тел./факс 235-37-61

Реєстраційне свідоцтво: Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003 р.
Передплатний індекс: 09715
Банківські реквізити: СПД Брацюнь Степан, р/р №26008013932801 у філії "Центральне регіональне управління ВАТ "Банк "Фінанси і кредит", ТОВ м. Київ, МФО 300937, ЄДРПОУ 2305606776

Газету набрано і зверстано у комп'ютерно-видавничому центрі Конгресу Українських Націоналістів.
Газету видрукувано у ТОВ "Поліграфічна компанія "Інтерекспресдрук"
Замовлення №
Наклад 14 000 прим.
Ціна договірна

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9